

Den siste dagen på Lille

Det var en blytung desemberdag i 1986. Svolværs beste kafé hadde siste åpningsdag. Fotografen **Kjell Ove Storvik** bestemte seg for å dokumentere dagen da Lille stengte. Vi har snakket med noen av gjestene denne siste dagen.

Stormers Konditori på en serpete forjulsdag i desember 1986. Deretter stengte kafeen.

Linda Engstad, Arve Iversen, Leif Arne Marhaug, Berteussen og Trond Berg ved vinduet. Bak ser vi Jack Holand og Ståle Rodahl.

Benn Rolandsen sniker seg til et gratis smørbrød av fru Størmer på den siste åpningsdagen i desember 1986. Alle foto: Kjell Ove Storvik

"På dagen var Lille en kafé og om kvelden byens mest populære utested"

Baard Nordby slår av en prat med en kjenning på siste åpningsdag på Lille.

Baard Nordby blar gjennom Kjell Ove Storviks fotografier, humrer og stopper opp ved et av inngangspartiet på Lille, opp to trinn fra gata, via en lurvete dør flankert av brune, profilerte panelvegger på hver side. Vegger fulle av tegnestifter. Inngangen på Lille var nemlig et sted alle kunne henge opp plakater for basarer, konserter og loppemarked. Byens beste oppslagstavle.

– Lille het jo egentlig Størmers Konditori, og det var drevet av ekteparet Georg og Åsta Størmer. Georg ble ofte kalt "Lille" og dermed fikk også kafeen sitt navn. Vi dro på Lille, sånn var det.
– Hva slags sted var Lille?
– Det var et sted for alle. Der møtte du ungdom, voksne – eller "han Duddu" som gikk rundt og snakket med alle. På dagen var Lille en kafé og på kvelden byens mest populære utested. Det var mange faste gjester, med faste bord. Lille hadde sjel. Et koselig sted. Det var alltid kamp

om vindusplassene. Noen ganger tok vi med lp-plater som vi solgte til en kompis for å få råd til et par øl, forteller Nordby, som har en spesiell interesse for Lille. Han forsøkte allerede i 1985/86 å kjøpe stedet av ekteparet Størmer. De to var enige om en avtale, og Lille skulle drives videre under samme navn. Men banken ville bare leie ut lokalene i to år, og dermed strandet avtalen. Senere kjøpte Nordby stedet i 1990, sammen med kompisene Jan Harald Sæthreng og Johan Thomas Hegdahl. De drev det som Lille i to-tre år, før det ble gjort en utvidelse, stedet endret karakter og ble diskotek.
– Når du ser bildene, hva husker du av denne siste kvelden?
– Ingenting, egentlig. Jeg ser på bildet at jeg hadde hår, hehehe.... "Baard, 30 år, med bart og hår", hahaha....

Edd Moby

Åsta og Georg "Lille" Størmers på jobb.

En kryssning mellom fransk elegance og nordnorsk rustikk i kunstneren Dagfinn Bakkes veggdekorasjoner på Lille. Illustrasjonene gikk også igjen på bordene.

"Vi ble kastet ut klokka åtte for vi var egentlig ikke gamle nok til å være der...."

– "Dampa" og Lille var de to plassene vi gikk på, sier **Bjørn Kenneth Hansen**. Han tilhører 1955-kullet, og begynte tidlig å gå på kafé.

– Jeg var på den tiden mye sammen med kompiser som Lasse Velesund, Stian Kilvær, Rune Gren og Trond Nyrud, og ofte gikk vi rett på Lille etter skoletid, men vi ble kastet ut klokka 20.00, for vi var egentlig ikke gamle nok til å være der. Senere, da vi ble gamle nok til å få kjøpe øl, ble vi ofte sittende selv om klokka var 23.00 og stengt. Da begynte betjeningen å støvsuge oss ut, humrer han.

– På Lille vanket det alt slags folk. Blant annet var det en gjeng vi kalte for "Pipe-t og FNL-klubben", som hadde noen heftige politiske diskusjoner på 70-tallet.

– Hendet det at det ble bråk?

– Det var alltid mye fiskere på Lille

i helgene og en god del slåssing.

Sunnmøringene likte å banke opp

svolværingene.

– Og så var det spiseplikten?

– Vi likte oss på Lille, men vi irriterte oss over spiseplikten. Vi måtte jo kjøpe et rundstykke for å få kjøpt øl, forteller Hansen, som har svaret på vårt spørsmål om dekoren på Lille.

– Du tenker på de franskinspirerte veggene? Da var laget av Dagfinn Bakke.

Jeg tror de endte opp på det som i dag

er Viva Italia. Selv kjøpte jeg noen år

etterpå fem-seks av de litt spesielle

lyktene fra interiøret på Lille. De fant jeg

på brukthandelen som Roy Dahl drev i

Svolvær en periode.

Edd Meby

Inngangspartiet på Lille fungerte også som oppslagstavle, og veggene på begge sider av døren var alltid fulle av tegnestifter.

Øyvind Bertheussen (midten), Per Wasshaug og Trond Berg helt til høyre.

Bjørn Kenneth Hansen fanget av fotograf Kjell Ove Størvik i et ettertenksomt øyeblikk.

"Jeg har mange minner derfra; som dessverre ikke egner seg på trykk"

– I 1986 jobbet jeg i Oslo med kompetanseutvikling i Norsk Sykepleierforbund. Jeg må ha vært hjemme på ferie da dette bildet ble tatt, sier svolværingen **Lars Erlbeck**.

– Jeg regner med at jeg var på Lille den dagen fordi jeg visste at det var siste dag, og på en måte slutten av en æra. Lille var et helt spesielt sted for oss. En helt egen atmosfære, vil jeg si. Jeg har mange minner derfra, som dessverre ikke egner seg på trykk, smiler Erlbeck.

– Det var der vi gikk. Det var der jeg drakk min første øl, på et tidspunkt der jeg sikkert ikke var gammel nok. I helgene var det stedet vi "varmet opp" før vi dra på fest på Arbeidern i Kabelvåg eller på ungdomshusene i distriktet. Noen ganger brukte vi halvtimen på skolen til å løpe ned på Lille. Der rakk vi akkurat å kjøpe en pannekake med jordbærkrem, spise den på veien og likevel rekke tilbake til time igjen.

– Du husker spiseplikten?

– Ja, og det gikk jo historier om de smørbrødene. Ryktet sa at de ble solgt flere ganger. Vi stakk en tannpirker inn i smørbrødet for å se om vi fikk det tilbake, men det skjedde aldri. Jeg tror det der bare er en vandrehistorie.

– Hva pratet dere om i timevis på Lille?

– Det unge gutter flest snakket om, musikk og jenter. Lille var stedet å se og bli sett.

– Og betjeningen?

– Betjeningen var myndige og hyggelige damer som fru Andreassen, ho Asbjørg og ho fru Marhaug. Åsta var i serveringen, men Georg så vi sjelden. Han sto på kjøkkenet.

Edd Meby

Frank A. Jenssen og Ralf Krystad ved hjemmebordet.

Rundt bordet sitter Lars Erlbeck, Kristin Risan og Karl Vevle med ryggen til.

Einar Sommerseth, Jan Lysvold Karlsen og Jack Holand har kjøpt et av de attraktive vindusbordene. Herfra var det god utsikt til torget og full kontroll over hvem som kom og gikk.

"Det hendte at du kunne høre noen i lokalet rope ut at de hadde funnet en tannpirker under osten"

– Jeg kan huske at det kostet 50 øre ekstra hvis du ville ha is og sitron i colaen. 25 øre for isen og 25 øre for sitronsken. Og så var det selvfølgelig den spiseplikten. Ingen øl uten rundstykke, uansett om du var sulten eller ikke. Dermed hendte det rett som det var at rundstykket ble stående urørt på bordet helt til betjeningen kom og ryddet. Vi mente det var grunn til å tro at disse rundstykkene ble solgt flere ganger, så vi la en tannpirker eller en fyrstikk under pålegget. Og det hendte at du kunne høre noen andre lokalet rope ut at de hadde funnet en tannpirker under osten. Sånt syntes vi var gøy, fortelle **Harald Varvik Johnsen** og flirer godt.

– På Lille var det alltid kjenninger. Og var det ingen, så gikk det bare et kvarter før det dukket opp noen. På 17. mai var det full fest der, og jeg kan ennå huske at vi gledet oss til vi ble gamle nok til å droppe barnetoget og henge ut gjennom vinduene på Lille. Han har også et annet minne fra Lille, fra innspillingen av kulturfilmene Piratene, som ble gjort i 1982.

– Vi var jo en hel gjeng ungdommer fra Svolvær som var statist i filmen, og det innebar for eksempel at vi i to hele dager måtte sitte på Lille og spise og drikke på regning til Norsk Film. Det var stas, vet du.

Edd Meby

En yngre utgave av Harald Varvik Johnsen i midten ved bordet på Lille. – Ved vinduet sitter Anne Bjerkvik, men de andre kjenner jeg faktisk ikke igjen, sier Harald.

Kompisene Geir Helfjord og Jørn Johnsen i forgrunnen i et smekktfullt Lille.

Svein Johansen og resten av gjengen.

John Magnus Gjelle tar seg en bit av de siste rundstykkene på Lille. De ble delt ut gratis på siste åpningsdag. Til høyre ved vinduet sitter Tor Svartsund og Anne Iversen.

- Den siste kvelden på Lille delte de ut gratis rundstykker til gjestene. De måtte jo bli kvitt maten, og jeg var ikke sen om å si ja til gratis mat, forteller **John Magnus Gjelle** og peker på bildet der han setter tennene i et rundstykke.
- Jeg har jo hår, så du skjønner at det er lenge siden, gliser han.
- Det var jo på Lille vi alltid dro, etter skoletid, etter trening, på vorskole. Var det fullt ble døren nede stengt, og i helgene var det dørvakt, for det hendte at folk ble fulle og laget bråk. Damene som jobbet der var en fantastisk gjeng, men de klarte ikke å handle svære, fulle mennfolk, eller en artigkar som for eksempel satt under bordet og spilte gitar.
- Jeg har mange gode minner fra Lille. Vi feiret seriegullet til SIL i 1984 der, og da tok til og med den kristne Tom Frisvoll seg ei øl. Ellers var det jo stedet der "bermen" samlet seg på 17. mai. Da vippet de opp de store vinduene og hang ut og ropte når vi som gikk i barnetoget kom forbi.
- En periode var det spilleautomat ute i gangen, der du gikk inn til toalettene, og jeg trodde jeg hadde gjort det store da jeg vant en kronemynt fra 1872. Like etterpå leste jeg i Lofotposten om en som hadde fått 3.200 kroner for en sånn, og det var jo mye ølpenger på den tiden. Skuffelsen var stor da jeg fikk konstatert at min var så slitt at den ikke var verdt noe i det hele tatt.
- Det kostet penger å gå på toalettet også?
- Ja, men der tror jeg ikke de tjente noe. Vi lot alltid nestemann gå inn uten å betale.

Edd Meby

Lille

●●Slik beskrev

svolværværjenta **Unni**

Tvølerås livet på Lille i en artikkel i Våganavisa i 2010: "På slutten av 60-tallet og på begynnelsen av 70-tallet var treffstedet for ungdom "Lille" i Svolvær sentrum. Offisielt navn var Størmers Konditori, men alle kalte stedet for "Lille". Kafeen hadde utsikt over deler av havna og hele torget. "Lille" var STEDET, og målet for de fleste både i "Storefri" og på hverdagskveldene når lekser og pugging var unnagjort.

●●Utfordringen besto i å skaffe seg et par kroner til en cola. Et par kroner var ikke nok til en hel flaske, men du kunne spleise med noen. Fire kroner holdt akkurat. Da delte vi en flaske og fikk to glass. Det gikk nemlig ikke å sitte på "Lille" uten å kjøpe noe. Ikke alle i betjeningen aksepterte dette med deling av en flaske, men vi lærte fort hvem som godtok dette og hvem som ikke gjorde det. Hadde vi klart å skaffe oss penger til en cola på deling var imidlertid kvelden som oftest reddet. Vi kunne sitte på "Lille"- stedet for de som var med...Der det skjedde- det som var av interesse for alle mellom 16 og 25 år. Der kunne du treffe de utvalgte, og noen til.

●●"Lille" var mitt og mine venners mål. Hadde vi kjøpt en cola på deling, utgjorde det rundt et halvt kjøkkenglass med brus. Neste utfordring var å la dette være samme antall timer som du skulle være der. Det var nemlig ikke slik at du kunne sitte i ro med tomme glass. Når glasset var tomt, kom det som oftest noen og tok glasset og ba oss forlate bordet. Andre betalende skulle ha plass. Noen som kanskje var bemidlet nok til å kjøpe en hel flaske brus og en kake eller et horn. Ja, til og med en øl!

●●Disse kundene var god butikk for de måtte også kjøpe mat, ettersom det var spiseplikt for de som skulle drikke øl! Riktignok holdt det å kjøpe en havrekjeks til 25 øre, men dog.... En øl ble ofte til flere, og da satt pengene etterhvert løsere. Det kunne hende de også kjøpte et karbonadesmørbrød med stekt løk. Da ble det inntekter å snakke om.

Vi med en colaflaske på deling måtte spare. Slurkene som ble tatt av glasset var derfor minimale, og aldri har jeg vel drukket 1,5 del væske så langsomt som de årene jeg frekventerte Lille mer eller mindre daglig.

●●Det hendte vi ikke hadde penger til den forfettede brusen og måtte stå på trappa under Lille. Se på hvem som gikk inn og hvem som kom ut. På den måten deltok vi litt i livet og visste hvem som var hvor. Utsikt over torvet var det også. Som regel var vi flere som var henvist til trappa, så det kunne være både sosialt og trivelig, iallfall når været var fint og temperaturen over frysepunktet. På mørke kalde eller regnvåte kvelder var det imidlertid lite trivelig.

Geir Tande, Rune Rolandsen, Roy Størkersen og Bjørge Steinmo ved bordet.